

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ARAŞTIRMA HARCAMALARI

Hüseyin BAŞAR *

Örgütleri amaçları yönünde yaşatmak ve geliştirmek, yöneticilerinin sorumluluğudur. Karar yetkilerine sahip yönetici, bu kararların hesaplı, akılcı, gelişimci, hedef ve amaçlara ulaştırıcı olmasını sağlamakla görevlidir. Böylece, karar yetkisi yöneticilere belli görevler ve bu görevlere ilişkin sorumluluklar yükler. Yönetimsel kararların oluşumu, görev yetki ve sorumluluklarının birlikte gözetilmesi yoluyla karara varmak şeklinde düzenlenmelidir.

Yalnızca yetkiye dayalı karar, yöneticinin görevini, bu göreve ilişkin sorumluluklarını, bu nedenle de örgütün amaçlarını gözardı etme tehlikesini büyütür. Örgütlerin amaçlarına ulaşamamalarının en büyük pay yöneticilerinin yetersizliğinde olduğu gibi, yönetici kararlarında görülen yanılmalarındaki en büyük pay da o kararların, görev ve sorumluluklar gözetilmeden, gerekli nesnel bilgi birikimi sağlanmadan alınmalarındadır.

Yönetici kararlarının dayanağını oluşturacak bilgi, karar verilecek konuya ilişkin geçmişi ve geçmişteki deneyimleri, karar zamanını ve koşullarını, karar sonrası olası oluşumları içeren bir bütünlük göstermeli ve nesnel dayanaklara sahip olmalıdır. Bilginin geçerliliği ve güvenilirliği, onun nasıl oluştuğuna bağlıdır. Otoritelere, geleneklere, bireysel deneyimlere veya salt akla dayalı bilgi oluşumunun yetersizliği ve sınırlılığı, bilgi kaynağı olarak bilimsel yöntemin kullanılmasını gerektirir. Bunun kanıtı olarak, bilim üretim ve tüketiminde ileri ülkelerin gelişmişlik düzeylerinin yüksekliği gösterilebilir (Karasar, 1982, s. 7).

(*) Eğitim Yönetimi ve Planlaması Bölümü Uzmanı.

En geçerli ve güvenilir bilgi kaynağı olan bilimsel yöntem, bir araştırma süreci olarak, sorunlara güvenilir çözümler bulmak amacıyla planlı ve sistemli veri toplama, çözümleme, yorumlayıp değerlendirme ve raporlama süreçlerini içerir (Karasar, 1982, s. 21). Bu, bilimsel araştırmadır, sorun çözme yöntemidir (Kaptan, 1977, s. 10). Örgüte ilişkin bir güçlük duyulduğunda, bu güçlüğü çözmek için yanılı payı en az kararların verilmesinde yani bilimsel karar vermede kullanılacak bilgi birikiminin, bilimsel araştırma sonuçlarından sağlanması zorunludur.

Merkezci biçimde örgütlenmiş olan Milli Eğitim Bakanlığı, bu yapısına uzmanlık hizmetlerini henüz tam sindirememiş olmakla beraber, uzmanlık gerektiren konularda, ulusal eğitim sisteminin tümünü kapsayan genel kararlar vermektedir (Bursalıoğlu, 1982, ss. 99, 107, 145, 241). Bu kararların dayanağı bilim ve bilimsel araştırma sonuçları olmalı, diğer karar dayanakları, çağdaş ve gelişmiş bir örgüt olma zorunluğunda olan bakanlıkta, söz konusu olmamalıdır. Çünkü sorunların güvenilir çözümü, bilimsel araştırmalar gerektirir. Araştırmaz bir eğitim, kaynakları kurumuş bir nehre benzer (Kaptan, 1977, s. 46).

Çağdaş örgüt olma ve bunun için bilimi ve bilimsel yöntemi kullanma zorunluğu, bakanlığa, buna ilişkin görevler yükler. Bu görev boyutlarından ikisi olarak, örgütlenme ve akçalama (finansman) söylenebilir.

Bakanlık örgüt yapısında, bilimsel araştırmanın gerekliliği gözetilerek adında araştırma sözcüğü de taşıyan PAD, PAK, APK gibi birimler bulunmuştur. Gerçekte, bakanlıkta verilecek kararların dayanakları, bu birimlerin çalışmalarının da katkısıyla oluşacak bilimsel veriler olmalıdır. Ama, örgütün bağlı olduğu birime, örgütleniş biçimine, uzman personel kullanımına, akçalamaya, karar seçeneklerini araştırma sonuçlarına göre değerlendirmesi gereken yöneticilere ilişkin sorunlar çözümlenmedikçe, yalnızca araştırma adı taşıyan bir birimi olması, örgüt kararlarının bilimsel araştırmalara dayalı olması sonucunu veremez.

Bu çalışmada, bakanlığın bazı yıllardaki bütçeleri, bunlardan bilimsel araştırmalar için ayırdığı miktarlar ile diğer bazı ülkelerdeki araştırma giderleriyle, bunlar içinde eğitim araştırması harcamalarının payları saptanarak veriler arasında bazı karşılaştırma-

lar yapılmıştır. Diğer ülkelerdeki eğitim bakanlıkları araştırma giderleri sağlanamadığından, bu tür bir karşılaştırma yeğlenmiştir.

Araştırma Harcamaları ve Akçalama :

Araştırma harcamaları, sonucu uzun süre kullanılabilir veriler sağladığından, yatırım harcaması niteliğindedirler (Serin, 1979, s. 58; Tübitak, 1982 b, s. I). Onların bu özellikleri, harcama karşılığını çok çabuk gösterme özelliğine sahip tüketim harcamalarına göreli olarak, politik yanı ağır basan örgütlerde daha az yeğlenmeleri sonucunu doğurur. Politik etkenlerin diğer etkenlerden daha çok görüldüğü Millî Eğitim Bakanlığı'nda (Bursalıoğlu, 1980, s. 27), araştırma harcamalarına ilişkin veriler, bu yeğlemenin gözetildiği görüntüsünü düşündürmektedir. Kuşkusuz, eğitim harcamalarını kararlaştıran başka nedenler de vardır (Serin, 1979, s. 104).

Araştırmaların akçalama kaynakları, araştırma üretimi ve tüketimi boyutlarında farklılaşır. Araştırma tüketicisi, tüketim değerini ödeyerek üretime katkıda bulunma ve onun üreticisini özendirme durumunda bulunduğunu algılamalıdır. Araştırma üreticisinin harcamalarının kaynağını, devlet bütçesinden ayrılan ödenekler, kamu ve özel kuruluş fonları, araştırma sonuçlarından yararlanacak olan örgüt, araştırmacının kendisi oluşturabileceği gibi, ülke dışı bir destek te sağlanabilir. Türkiye'de yurtdışı araştırma bursları kaynağı olarak AİD, UNDP, Fulbright bursları ve ikili kültür anlaşmaları kaynaklarını kullanan bilim adamı sayısı, 1949-1982 yılları arasında, 7276 olmuştur (Tübitak, 1982 a, s. 13).

Bazı ülkelerde bilimsel araştırmalara destek sağlayan, akçalama kaynaklarının dağıtımını yapan merkezsel kuruluşlar vardır (Tübitak, 1982 a, s. 19). Türkiye'de henüz saptanmış bir bilim ve araştırma politikası olmadığından (Tuğaç, 1977, s. 25; Tübitak, 1982 a, s. 19), bilimsel araştırma planlaması ve akçalaması alanlarında işlevler yüklenecek bir örgüt de yoktur.

Bilimsel araştırmanın önemini anlama ve ona değer verme düşüncesinin yaygınlaşmış olduğunun söylenemeyeceği ülkemizde, araştırma giderlerine ayrılan ve bu amaçla kullanılan fonlar da çok azdır. Bu fonlardan önemli bir kısmı, harcanmadan, tekrar fon kaynağına dönmektedir (MEB, 1977 - 1981 a). Bu sonuç, araştırma-

ya verilen değer ve onun önemini anlamının bir ölçütü olarak ele alınabilir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın araştırma akçalamasındaki yükünü azaltıcı bir etken olarak kullanılabilir olan ve kullanılması gereken bir yöntem, kendi olanaklarıyla veya bir örgütle anlaşarak araştırma yapmak - yaptırmak yerine, üniversitelerde yapılan tez çalışmaları ile ilişki kurmaktır. Üniversitelerin özellikle eğitim fakültelerinde, her yıl eğitime ilişkin değişik sorunları ve çözüm yollarını konu alan çok sayıda, doktora, doçentlik ve profesörlük tezleri yapılmaktadır. Bakanlık, bu araştırmacılarla ilişki kurarak, konusunu kendi sorunlarının oluşturduğu bir teze destek sağlama yoluyla, hem bu araştırmacılara olanak yardımı yapmış, araştırmanın yapılışına katkıda bulunmuş, hem de başka bir yöntemle daha fazla harcama gerektiren bir araştırmayı ucuza maletmiş olabilir. Bu ucuzluğu yaratan etken, üniversitedeki araştırmacının araştırma yapmakla yükümlü oluşudur. İki yönlü kazanç sağlayıcı bu yöntemi uygulaması, bir bakıma her iki kazancı da kendisi kullanacağı için, bakanlığın yararını artıracaktır.

Araştırma harcamaları konusunda kendisi karar verebilecek, yetki ve sorumlulukları saptanmış birimlerin yokluğu (Adem, 1977, s. 201), karar dayanağı olarak bilimsel araştırma sonuçlarını kullanma geleneğinin yerleşmemiş olması, ulusal bir araştırma politikası varlığının belirsizliği yanında, Milli Eğitim Bakanlığı örgütü olarak da bir araştırma politikasının olmayışı, araştırma harcamalarında plansızlık ve rastlantısallığa yol açmaktadır (MEB, 1977 - 1981 a; Tübitak, 1978, s. 6).

Yöntem :

İstatistiklerin üç tür yalandan birisi olduğu yolundaki sözü (diğer ikisi olarak yalan ve kuyruklu yalan söylenir), istatistikler için değil, onunla uğraşanların bazıları için kullanmak daha doğru olur. Çünkü, gerçeği yansıtmayan rakamlar değil, o rakamları bilerek veya bilmeyerek, gerçek niceliğinden ve yerinden farklı kullananlardır. Diğer konuların çoğunda olduğu gibi, harcamalar konusunda da, bilgi veren kişilerin veya bilgi alma zamanının değişmesiyle, gerçekte aynı olması gereken bilgiler de değişmektedir (Tübitak, 1980, s. I). Bu nedenle, bu çalışmadaki yargı ve yorumlar, edinilen verilerin güvenilirliği ölçüsünde doğrudur.

Bir örgüt içinde yalnızca araştırma harcamalarına bakılarak, o örgütün araştırma etkinlikleri hakkında yorumlar yapmak yetmez, bu harcamalara karşılık, yapılan araştırma üretimi ve bunun tüketimi de gözetilmelidir. Veri sağlama güçlüklerine karşın, bu boyut da bir araştırma konusu olarak ele alınmalıdır.

Harcamaların hesaplanmasında yanılığardan kaçınabilmek için, ayrılan ödenek yerine, harcanan ödeneğin ölçüt alınması gerekir. Bütçe kesin hesap defterlerinde, salt araştırma giderlerini içeren bir kalem bulmak güç bir olasılıktır. Bazan, araştırma gideri gibi görünen harcamaların hemen tamamı başka amaçlar için harcanmış da olabilmektedir. Bu çalışmada, gerçek araştırma giderlerine olasıncaya yaklaşabilmek amacı ile, bu işin uzmanlarının da yardımıyla, bakanlığın araştırma harcamaları olarak, Milli Eğitim Bakanlığı Bütçe Kesin Hesap Defterleri'nde 310 harcama kalemleri içinde, araştırma giderlerini içeren harcamalar toplamı alınmıştır.

Bakanlığın yıllık bütçeleri olarak, kesin harcamalar toplamına ilişkin veriler sağlanamadığından, bütçe başlangıç ödenekleri alınmıştır. Bu rakamlarla bütçe kesin hesapları arasında, kesin hesaplar lehinde bazan yüzde beş-on (Adem, 1977, s. 14), bazan daha fazla farklılıklar bulunmaktadır. Bu çalışmada, bakanlık bütçesi içindeki araştırma harcamaları oranını bulmak için gerekli olan bütçe rakamlarının başlangıç ödeneği olarak alınması, bu oranı gerçek değerinden yüksek göstermektedir. Gerçekte bakanlığın araştırma giderlerinin iki numaralı çizelgede gösterilen bütçe içindeki payı, bu nedenle daha azdır. Bu gerçek, çizelgeye dayanılarak yapılan ve bakanlık araştırma harcamalarını çok yetersiz gösteren yargıların güvenilirlik payını artırmaktadır.

Bakanlık araştırma harcamalarına, YÖK öncesinde bakanlığa bağlı olan yüksek okulların araştırma harcamaları katılmamıştır. Tübitak kaynaklarına göre, bakanlıktaki araştırma harcamaları, bazı yıllarda yalnızca Uzay - Yer Bilimleri Eğitim ve Araştırma Merkezi'ne aittir (Tübitak, 1980, s. 7). Bu çalışmada veri olarak kullanılan Milli Eğitim Bakanlığı araştırma harcamaları ile, Tübitak'ça belirlenen bakanlık araştırma harcamaları arasındaki farklılıklar, verilerin oluşturulması yanında, bu araştırma merkezinden de kaynaklanmaktadır. Ancak, toplam bütçe içindeki araştırma harcamalarının yıldan yıla azalmakta oluşu, bu kaynaktan da izlenebilir (Tübitak, 1980, s. 32-34).

Bakanlık bütçesinin ve araştırma harcamalarının gerçek alım gücünü sergilemek amacıyla, rakamlar, cari fiyatlar yanında, sabit fiyatlarla da verilmiştir. Bu amaçla, DİE'nin toptan eşya fiyat indeksleri kullanılmış, 1980 = 100 alınarak cari fiyatlar sabit fiyatlara dönüştürülmüştür (DİE, 1981, 1982).

Ülkelerin devlet örgütü yapılarındaki farklılıklar ve ayrıntılı istatistiksel bilgi elde etmenin güçlüğü, diğer ülkelerin eğitim bakanlıklarının araştırma giderleri ile Millî Eğitim Bakanlığı araştırma giderlerini karşılaştırma olanağı vermemiştir. Bu nedenle, bu konudaki Türkiye verileri ile, diğer bazı ülkelerde, ulusal araştırma harcamaları içinde eğitim harcamalarının payı karşılaştırılmıştır (Çizelge 3). Bu çizelgeye, Tübitak kaynaklarından sağlanan verilerle, Türkiye de eklenmiştir.

Bulgular ve Yorum :

Çizelge I'de verilen bakanlık araştırma harcamaları, bu konuda bir planlama yapılmadığı görünüşünü yansıtmakta, ödeneklerin büyük bölümünün harcanmadan geri dönmesi, harcamalarda kararlılık ve tutarlık öğelerinin işlemediği izlenimini vermektedir.

ÇİZELGE I

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ARAŞTIRMA HARCAMALARI (TL. Olarak)

Yıllar	Toplam Bütçe Ödeneği		Harcanan Ödenek		Harcanmayan Ö.
	Cari Fiyatla	Sabit Fiyatla(*)	Cari Fiyatla	Sabit Fiyatla(*)	Cari Fiyatla
1977	100 000	158 000	—	—	100 000
1978	2 858 000	9 707 000	1 850 000	6 283 000	1 008 000
1979	13 086 000	27 121 000	12 004 000	24 878 000	1 082 000
1980	8 804 000	8 804 000	3 876 000	3 876 000	4 928 000
1981	19 000 000	13 891 000	1 173 000	857 000	17 827 000

MEB, Bütçe kesin hesapları.

(*) DİE toptan eşya fiyat indekslerine göre, 1980=100 alınarak hesaplanmıştır.

Yıllar ilerledikçe, gelişmekte olan bir ülkenin gereksinim artışına koşut olarak, araştırma harcamalarının da artması gerektiği halde, cari fiyatlarla harcamalar bile azalmaktadır. Bu azalma, fiyat endekslerinin gerçekleri tam yansıttığı, o yılların büyük enflasyon oranlarını içerdiği kabul edilse bile, sabit fiyatlar gözlendiğinde daha büyük olmaktadır : 1979 yılında 24.8, 1980'de 3.8 milyon lira olan araştırma harcamalarının alım gücü, 1981'de 0.8 milyona düşmüştür. 1981 yılında ödenek olarak ayrılan paradan, harcanmanın tutarı, harcananın yirmiiki katından fazladır. Araştırma kapsamına alınan yılların tümünde, ayrılan ödeneklerin gittikçe artan miktarlardaki büyük bölümleri, harcanmamaktadır. Yapılan planlamaların, uygulama sürecinde gerekli değişime uğrayabilecek ölçüde tutulması kuşkusuz gereklidir, ama bu, her yıla ilişkin planlanmış araştırmalardan bir kısmının yapılmaması veya harcamaların hesaplanan miktarlardan çok daha az, (bazan birkaç kat az) olması ile sonuçlanıyorsa, başlangıçta yapılması gereken eyleme planlama denebileceği kuşkuludur. Çizelge, bakanlıkta gerçek anlamda bir araştırma planlamasına gereksinim olduğunun kanıtı olarak değerlendirilebilir.

ÇİZELGE II

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİ İÇİNDE ARAŞTIRMA HARCAMALARININ PAYI (Bin TL. Olarak)

Yıllar	Bütçe Başlangıç Ödenekleri	Araştırma Harcamaları	Araştırma Harcamaları Payı
1977	25 396 000	—	0.0000
1978	27 263 000	1 850	0.0067
1979	46 196 000	12 004	0.0260
1980	88 255 000	3 876	0.0044
1981	147 261 000	1 173	0.0007

MEB, Bütçe kesin hesapları.

Çizelge II'de, bakanlığın 1977-1981 yılları arasındaki bütçeleri, bu bütçelerden araştırma giderleri için ayrılan para ve araştırma giderlerinin bütçe içindeki payı verilmiştir. Çizelgedeki bütçe rakamları, gerçek bütçe harcamalarından çok daha düşük değerle-

ri göstermektedir. Eğer, aktarma -eklemelerle oluşan yılsonu kesin harcama bütçesine ulaşılabilseydi, bütçe rakamları büyüyeceğinden, araştırma için yapılan harcamaların bu rakamlar içindeki payı daha da küçülecekti. Çizelgenin değerlendirilmesinde bunun gözetilmesi gerekir.

Çizelgedeki bütçe rakamları, toptan eşya fiyat indeksleriyle 1980 = 100 alınarak sabit fiyat haline dönüştürüldüğünde, 1977 bütçesi 131, 1978 bütçesi 92, 1979 bütçesi 95, 1980 bütçesi 88, 1981 bütçesi 107 milyar lira dolayında olmaktadır. Bu rakamlara göre, belirtilen yıllarda, bakanlık bütçesinde cari fiyatlarla gösterilen bütçe rakamlarındaki gibi sürekli ve büyük bir artıştan söz edilemez.

Bakanlık bütçesi içinde, çok düşük olduğu çizelge II'de görülen araştırma harcamalarının payı, bir kararlılık göstermemekle birlikte, giderek azalmaktadır. Yani bakanlık, her yıl, bütçesine oranla daha az bir parayı araştırma için ayırmaktadır. Oysa, araştırma harcamalarının hiç olmazsa bütçe artışına koşul olarak artması gerekir. Gelişmekte olan ve sorunlarının çözümü için atılımlara girişen, özellikle, üst üste iki yıl şura toplantıları yaparak, eğitim alanındaki gelişme istek ve çabasını gösteren bir ülkede, eğitim araştırması harcamalarının çok büyük artışlar göstermesi gerekir. Çünkü gelişme ve yenileşmelerle ilgili kararların, o konularda yapılacak bilimsel araştırma sonuçlarına dayandırılması zorunludur. Aksine kararların yanılığlara götürmesi, değişikliklerin birbirini izlemesi, sistemde huzursuzluklara ve büyük kayıplara neden olması, daha önceki yıllarda da karşılaşıldığı gibi, kaçınılmaz sonuç olur. Eğitim sistemindeki yanlış kararlar farkedilip değiştirilinceye kadar, sistemden, bu yanlış kararların etkisini ve sonucunu taşıyan çok sayıda öğrenci geçmiş olur (Bursalıoğlu, 1982, s. 51). Bu etki ve sonuçların değiştirilmesi de çok güç, bazan olanaksızdır. Bu sonuçların yaşanmaması için, karar dayanağı olarak bilimsel araştırma sonuçlarının kullanılması, bunların elde edilmesi için de bilimsel araştırmaların yapılması, araştırmalara daha fazla ödenek ayrılması, araştırmaların planlanması ve değerlendirilmesi gerekir.

Çizelge III'te, içlerinde Türkiye'nin de yer aldığı bazı ülkelerde, ulusal araştırma -geliştirme harcamaları içinde eğitim harcamalarının payı verilmiştir. Bu çizelgenin değerlendirilmesinde, ülkelerin harcama miktarlarının da gözetilmesi gerekir. Eğitim har-

camaları payı binde bir olan Türkiye'nin bu iş için ayırdığı para miktarı ile, aynı pay binde iki olan ABD'nin ayırdığı para miktarının ve bunların alım güçlerinin düşünülmesi, çizelgenin yorumunda bir başka boyut olarak ele alınmalıdır.

ÇİZELGE III

ULUSAL ARAŞTIRMA GELİŞTİRME HARCAMALARI İÇİNDE EĞİTİM HARCAMALARININ PAYI

Ülkeler	Yıllar	Eğitim Harca- maları Payı
Danimarka	1979	0.116
Arjantin	1976	0.025
Brezilya	1977	0.016
Norveç	1979	0.008
Finlandiya	1981	0.003
ABD	1981	0.002
Türkiye (*)	1979	0.001

UNESCO, 1982, s. V-96-98'deki verilerden düzenlendi.

(*) Tübitak, 1980, s. 2 ve 34'teki verilerden hesaplanarak çizelgeye eklendi.

Çizelgeye göre Türkiye'nin eğitim araştırması harcamaları, ABD'ye ait oranın yarısı, Danimarka'ya ait oranın binde sekizi kadardır. Bu rakamların yalnızca Millî Eğitim Bakanlığı'nın araştırma harcamaları değil, ülkedeki tüm eğitim araştırması harcamaları olduğu düşünülerek, bunlar içindeki bakanlık harcamalarının çok küçük olan payı gözetilirse, bakanlığın bu konudaki rolü oranının, çizelge değerlerinin çok daha altında kalacağı görülecektir.

SONUÇ

Bilimsel araştırma, yalnızca bilime verilen değer ve ona ulaşmanın ölçütü olarak ele alınamaz. Bu bir gelişmişlik, uygarlık, dahası bağımsızlık sorunudur. Bir ülkede en yeni bilimsel ve teknik olanakların üretimi ve kullanımı, yalnızca gereksinimlerin karşılanmasının değil, ülke bağımsızlığının da temel ögesidir (Tübitak, 1982 b, s. I). Bilimsel ve teknolojik bağımlılık, her alanda bağımlılığın oluşması sonucunu doğurur. Ülkelerin, bu alandaki üstün-

lükleriyle, diğer ülkeler üzerinde baskı kurdukları bir gerçektir (Tübitak, 1982 b, s. I, 12). Bu bağımlılığın eğitim sistemine yansımaları, ulusal kültürün yok olması tehlikesini doğurur, ulusal değerler, yerlerini başka ulusların değerlerine bırakır, «ulus» kimliği bozulur.

Diğer sistemlerde olduğu gibi, eğitim sisteminde de karar dayanakları, bilimsel araştırmalar olmalıdır. Ulusal eğitim sorunları ve çözüm önerileri, toplantılarda görüşülmeden önce, bunlara ilişkin bilimsel araştırmalar yapılmalı, toplantıların gündemini bunların sonuçları oluşturmalıdır (Adem, 1982, s. VII).

Eğitim araştırmaları, gereksinimler ve gelecekteki olasılıklar gözetilerek planlanmalı, araştırma fonları, bunlara ilişkin araştırma önerilerine göre ayrılmalı, çalışmalar, araştırmacı yeterliklerine sahip kişilerden oluşan ekiplerle yapılmalı, araştırmacılar güdülenmeli ve sonuçta araştırmaların değerlendirilmesi yapılmalıdır (Adem, 1977, s. 167, 200, 202; Tübitak, 1982 b, s. 12).

Milli Eğitim Bakanlığı'nda, geçmiş yıllarda, genelde bilimsel araştırma sonuçları gözetilerek değil, kişisel kanı ve çevresel etkenlere dayalı olarak alınan, bu nedenle de sürekli olarak değiştirilmek zorunluğu duyulan veya sonuçları yeni sorunlar üreten, olumlu sonuç vermeyen bazı kararlardan vazgeçilip, bilime ve bilimsel araştırma sonuçlarına göre kararlar verme başlangıcına gelinebilmesi, bilimsel araştırmaların önemsenmesi, değerinin anlaşılması, desteklenmesi, araştırmacıların özendirilmesi ve gerçeğe ulaşma yolunun bilim olduğundan yola çıkılması gereklidir. Bu konuda en büyük görev ve sorumluluk, örgütün üst kademe yöneticilerine düşmektedir.

SEÇİLMİŞ KAYNAKLAR

Adem, Mahmut. **Türk Eğitiminin Ekonomik Politikası**. Ankara : 1977.

—————. **Kalkınma Planlarında Eğitimimizin Hedefleri ve Finansmanı**. A.Ü. Eğitim Fakültesi, 1982.

Bursahoğlu, Ziya. **Eğitim Yöneticisinin Davranış Etkenleri**. İkinci baskı, Ankara : A.Ü. Eğitim Fakültesi, 1980.

Devlet İstatistik Enstitüsü. **Aylık İstatistik Bülteni**. 1981 I, III.

—————. **Aylık Fiyat İndeksleri Bülteni**. Aralık, 1982.

- Kaptan, Saim. **Bilimsel Araştırma Teknikleri**. Geliştirilmiş ikinci basım. Ankara : 1977.
- Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi. Kavramlar, İlkeler, Teknikler**. Ankara : 1982.
- Milli Eğitim Bakanlığı. Kesin hesap defterleri. 1977 - 81 a.
———. Bütçe ödenekleri. 1977 - 81 b.
- Serin, Necdet. **Eğitim Ekonomisi**. İkinci baskı. Ankara : A. Ü. Eğitim Fakültesi, 1980.
- Tuğaç, Ahmet. **Milli Bilim Politikası ve Örgütlenme Sorunları**. DPT yayını, Ankara : 1977.
- Tübitak. **A Turkish View on Science and Technology for Development**. Ankara, 1978.
———. **1979 Araştırma ve Geliştirme Harcamaları Raporu**. Ankara : 1980.
———. **Türkiye'de Müspet Bilimlerde Bilim Adamı Yetiştirme Politikası**. Ankara : 1982 a.
———. **Türkiye'nin Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalarda Bugünkü ve Yakın Gelecekteki Durumu**. Ankara : 1982 b.
- UNESCO. **Statistical Yearbook, 1982**.